

Súd: Krajský súd Prešov  
Spisová značka: 2Co/24/2023  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8721201950  
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska  
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8721201950.1

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu O. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., Q. XXX/XX, zastúpený Mgr. Luciou Lorenčíkovou, advokátkou so sídlom v Poprade, Murgašova 86/1, IČO: 50 053 167, proti žalovanému Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR so sídlom Bratislava, Račianska 1, IČO: 00 166 073, o nárok na náhradu škody s prísl., o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 27.05.2022, č.k. 20C 32/2021-148, jednohlasne takto

### rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie nemajetkovej ujmy a o zaplatenie sumy 1.365,02 eur s prísl.

V prevyšujúcej časti rozsudok zrušuje a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu 1. inštancie na ďalšie konanie.

### odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.045,81 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žalovaný má voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 95,84 %, o výške ktorých rozhodne samostatným uznesením.

2. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia vec právne posúdil podľa § 1 a nasl. zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s § 13 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že predmetom konania sa stal nárok žalobcu na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla v súvislosti s jeho trestným stíhaním. Žalobca si uplatnil tento nárok podľa spomínaného zákona č. 58/1969 Zb., a to z titulu nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu. Tento nárok uplatnil u žalovaného, ktorá uznala za nezákonné rozhodnutie uznesenie Obvodného oddelenia PZ N.VS: ORP-XXX/PP-X-XXXX z 09.09.2003, za zásah do práv žalobcu sa ospravedlnila a priznala mu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 4.003,84 eur. Spornými ostali nároky žalobcu na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur. Čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie nárok žalobcu zamietol a s ohľadom na okolnosti prejednávanej veci, ktoré podrobne popísal, mal za to, že v súvislosti s takto vedeným trestným stíhaním postačí ospravedlnenie žalovanej strany a uznanie a priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 4.003,84 eur. Zdôraznil v tejto súvislosti, že nie profesionálny postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu viedol k porušeniu základných práv žalobcu, avšak práve intenzita zásahu do práv žalobcu determinuje výšku priznanej nemajetkovej ujmy a v tomto smere dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Ako ďalší predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, okrem existencie nezákonného rozhodnutia štátu, čo v konaní bolo preukázané, je aj škoda ako majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch a preukázanie príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Uviedol, že žalobca predložil vyčíslenie trov obhajoby JUDr. S. G., ktoré obsahuje nesprávne údaje a

žalobca preukázal len náhradu trov z trestného konania v sume 1.045,81 eur. Tento nárok však možno považovať za preukázaný, čo do tejto sumy a je zároveň splnená podmienka príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, preto priznal žalobcovi náhradu škody v spomínanej výške. Pokiaľ ide o nárok na náhradu trov obhajoby poskytnutej v trestnom konaní JUDr. S. Q., súd prvej inštancie mal za to, že tento nárok preukázaný nebol, keďže žalobca nepredložil žiaden doklad o úhrade týchto trov. Taktiež čo sa týka náhrady ušlej mzdy, ktorú žalobca v tomto konaní požadoval, mal za to, že jej rozsah nebol preukázaný. Poukázal na výšku hodinovej mzdy, ktorá sa pohybovala v rôznych hodnotách a spôsob výpočtu hodinovej sadzby ani značný rozdiel v týchto sadzbách nebol vysvetlený a v tomto smere nebol ani produkovaný dôkaz, ktorým by sa dali overiť tieto skutočnosti. Preto aj v tejto časti návrh žalobcu zamietol. Rovnako za nepreukázané, mal žiadané nároky na poštovné, ušlý príjem, náhradu za stratu času, či hotových výdavkov. V prevyšujúcej časti preto žalobu ako nedôvodnú zamietol, a to aj pokiaľ ide o žiadané úroky z omeškania. Zdôraznil, že povinnosť zaplatiť náhradu majetkovej, či nemajetkovej ujmy nie je daná existujúcim záväzkovým vzťahom, ale vzniká až na základe konštitutívneho súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená výška i doba plnenia a až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník môže dostať do omeškania. Pokiaľ žalobca v rámci predbežného prerokovania nároku odmietol poskytnúť podklady pre posúdenie týchto nárokov, nemožno žalovanú stranu zaťažiť povinnosťou úhrady úroku z omeškania, nakoľko postupom žalobcu bolo znemožnené dôsledné preskúmanie jeho nároku a plnenie úroku z omeškania by bolo v rozpore so zásadou spravodlivosti.

3. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku II. a súvisiacemu výroku o trovách konania, podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Poukazuje na to, že súd prvej inštancie mu nepriznal nárok na trovy obhajoby z trestného konania, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním jeho osoby JUDr. S. Q., náhradu ušlej mzdy, hotové výdavky a ušlý príjem a náhradu nemajetkovej ujmy. Nepriznanie týchto nárokov súd prvej inštancie odôvodnil tým, že neboli preukázané, žalobca však uvádza, že predložil doklady, ktoré vystavil ako súdny exekútor, ktoré opatril pečiatkou s podpisom, vyplývajú z nich tieto skutočnosti a uplatnené mzdové a iné finančné nároky, nie je mu preto zjavné, prečo ich súd považoval za nepreukázané. Žalobca má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je dostatočne odôvodnené a súd nerešpektoval dôsledne ustanovenie § 220 ods. 2 CSP. Nie je mu zjavné, aké iné dôkazy mal predložiť, aby deklaroval, že vedené nezákonné trestné stíhanie malo na neho negatívny vplyv, čo malo negatívny vplyv na rodinu, okrem jediných dvoch dospelých osôb, ktoré tvorili v tom čase domácnosť a listinné dôkazy, ktoré navrhol zabezpečiť a pripojiť. Poukázal v tejto súvislosti na výsluch jeho manželky. Bolo potrebné vcítiť sa do jeho situácie o tom, ako mu bolo katastrofálne, nielen dlhotrvajúcimi problémami v rodine, v práci, ale aj tým, že ho práve poškodení z trestného konania ohovárali v celej obci, kde žije, že ich napadol, začalo sa rozprávať, že bude odsúdený, že bude mať problémy, pôjde do väzenia a všetko sa to podarilo uzavrieť až jeho oslobodením v roku 2019. Poukazuje v tejto súvislosti na uznesenie Ústavného súdu SR III. ÚS 267/08. Zdôraznil, že jeho trestné stíhanie začalo v roku 2003 a po opakovaných rozhodnutiach bol žalobca definitívne spod obžaloby oslobodený až v roku 2019. Nezákonné stíhanie tak trvalo 16 rokov, pričom podľa jeho názoru, práve tento údaj je podstatný pre ďalšie posudzovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Išlo v tomto smere o celé jeho najproduktívnejšie obdobie života, ktoré strávil ako trestne stíhaný, cestoval na výsluchy najprv k orgánom činným v trestnom konaní, následne na súdy. Uvedené bolo v konaní riadne preukázané, rovnako ako to, že bol najprv exekútorským koncipientom a v priebehu vyšetrovania tejto trestnej veci sa stal riadnym súdnym exekútorom. Pokiaľ by však došlo k jeho právoplatnému odsúdeniu, nevyhnutne by prišiel nielen o svoje povolanie, ale aj živobytie. Už samotné tieto skutočnosti sú takej vážnosti, že odôvodňujú priznanie nemajetkovej ujmy aj nad sumu 4.000 eur, ktorú žalobca dostal od žalovaného. Táto suma totiž zodpovedá mesačnému ekvivalentu odškodnenia vo výške 20 eur, čo je suma zanedbateľná, berúc do úvahy, že 16 rokov života žil so stálymi obavami, že bude odsúdený a že príde o prácu, živobytie a rodinu. Na tieto skutočnosti súd prvej inštancie nesprávne neprihliadal. Zdôraznil, že náhrada nemajetkovej ujmy neplní iba funkciu satisfakčnú, pretože ak sa hodnotí pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj otázka zavinenia, musí nutne náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch plniť práve aj preventívno-sankčnú funkciu. Na základe všetkých týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

5. Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku I. a súvisiacemu výroku III., podal včas odvolanie aj žalovaný, ktorý navrhol v tejto časti zrušiť rozsudok a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Alternatívne ho navrhol zmeniť tak, že odvolací súd určí správnu výšku náhrady majetkovej škody spolu so správnym

výpočtom percentuálneho úspechu žalovaného v konaní. Žalovaný namieta samotnú výšku náhrady majetkovej škody, keďže má za to, že súd prvej inštancie pochybil pri jej určení a rozhodnutie v tejto časti založil na nesprávnom právnom posúdení veci. Pokiaľ ide o priznanie majetkovej škody v podobe trov obhajoby v trestnom konaní, súd prvej inštancie vychádzal z potvrdení o zrealizovaní transakcie z 29.06.2018 a 28.02.2020 a z vyčíslenia trov právneho zastúpenia JUDr. S. G. v žalobcovej trestnej veci, keď zároveň konštatoval, že toto vyúčtovanie nebolo vypracované správne, nakoľko z pripojeného trestného spisu nevyplývalo, že by sa dňa 103.06.2016 konalo hlavné pojednávanie, za účasť na ktorom si žalobca uplatnil nárok vo výške 80,08 eur. Toto žalobcom predložené vyčíslenie trov však bolo nesprávne aj z ďalších dôvodov, keď žalovaný tvrdí, že nepreukázaný je aj úkon právnej služby datovaný ku dňu 20.09.2016, ktorým mala byť účasť právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní. Namieta ďalej vykonanie úkonu zo 104.11.2014, keď za účasť právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní v trvaní 5 hodín priznal tarifnú odmenu a tzv. režijný paušál ako za tri úkony právnej služby. Predmetný úkon trval viac ako 4 hodiny, z ktorého dôvodu sa pri určovaní odmeny malo vychádzať z počtu skončených dvojhodín a nie z počtu začatých dvojhodín. V takom prípade mohla odmena za úkon zodpovedať výlučne dvojnásobku základnej sadzby tarifnej odmeny, nie trojnásobku. Ďalej poukázal na § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. s tým, že toto ustanovenie priznáva tzv. režijný paušál výlučne za každý úkon právnej služby, pričom v prípade tohto nároku nie je podstatné ako dlho tento jeden úkon trvá a teda žalobcovi nepatrí tzv. režijný paušál za každé začaté dve hodiny právnej služby a žalobcovi bolo možné priznať náhradu trov právneho zastúpenia za tento úkon nanajviš v rozsahu jedného režijného paušálu. Žalovaný ďalej tvrdí, že ani v ostávajúcom rozsahu nebolo možné trovy obhajoby, ktoré si žalobca uplatnil ako náhradu majetkovej škody a ktoré súd prvej inštancie priznal, považovať za vypočítané podľa spomínanej vyhlášky, nakoľko pri výpočte a určení výpočtového základu tarifnej odmeny nebolo zohľadnené znenie § 1 ods. 4 vyhlášky, keď toto nedopadá na úkon z roku 2010. Poukazuje ďalej na to, že výpočtové základy pre príslušné roky a z nich vyplývajúca tarifná odmena za jednotlivé úkony právnej služby mali byť správne uvedené za rok 2010 v rozsahu 60,11 eur a režijný paušál 7,21 eur, za rok 2014 60,11 eur a režijný paušál 7,21 eur, rok 2015 výpočtový základ 61,75 eur, režijný paušál 7,41 eur, rok 2016 výpočtový základ 63,58 eur, režijný paušál 7,63 eur, rok 2017 výpočtový základ 65,08 eur, režijný paušál 7,81 eur, rok 2018 výpočtový základ je 67 eur a režijný paušál 8,04 eur. Za poskytnuté úkony právnej služby tak mohol súd prvej inštancie priznať žalobcovi pri zohľadnení správneho výpočtového základu iba náhradu vo výške 873,78 eur, súd prvej inštancie však takto nepostupoval, a preto rozhodol nesprávne. Na podporu svojej právnej argumentácie žalovaný poukázal na závery vyjadrené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí SR ako judikát R 17/2018. Podľa tohto rozhodnutia, súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov. Niet dôvodu, aby štát uhrádzal poškodenému v tomto špecifickom prípade náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu. Obsah základného práva obvineného na právnu pomoc pri obhajobe v trestnom konaní spočívajúci v možnosti zvoliť si obhajcu, nemôže byť z hľadiska rozsahu nároku na náhradu škody proti štátu neobmedzený. Rovnako tvrdí, že súd prvej inštancie pochybil aj pri rozhodovaní o trovách konania a rozhodnutie prvoinštančného súdu je v tejto súvislosti nedostatočne odôvodnené.

6. Žalovaný v písomnom podaní z 20.12.2022 sa vyjadril k odvolaniu žalobcu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 1.045,81 eur s prísl. zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a v rozsahu zrušenia. Poukázal na to, že žalobca sa v odvolaní venuje len náhrade nemajetkovej ujmy, pričom vo vzťahu k majetkovej škode poukazuje iba na vybrané závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa nestotožňuje. Žalovaný sa stotožňuje so zamietnutím žaloby a s odôvodnením tohto rozhodnutia s tým, že žalobca nepreukázal splnenie základných predpokladov pre vznik jeho nároku spočívajúcich v preukázaní vzniku škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. Rozsudok v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy obsahuje vyčerpávajúce odôvodnenie tak vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu, aj k právnemu posúdeniu, ktorý viedol súd prvej inštancie k tomuto rozhodnutiu. Zdôraznil, že v záujme žalobcu je to, aby mal súd prvej inštancie k dispozícii všetky potrebné dôkazy a skutočnosti na uskutočnenie podrobného vecného preskúmania dôvodnosti nároku. Zdôraznil, že náhrada nemajetkovej ujmy žalobcovi bola poskytnutá príslušným orgánom verejnej moci v rámci procesu predbežného prerokovania jeho nároku vo výške zodpovedajúcej rozhodovacej praxi v tejto oblasti. Žalovaný aj naďalej považuje za dostatočnú a primeranú satisfakciu nemajetkovej ujmy priznanú žalobcovi v rámci predbežného prerokovania nároku, ktorá zohľadňuje prezumované následky spojené s nezákonným uznesením, medzi ktoré v zmysle

judikatúry patrí prirodzený zásah do základných práv a slobôd poškodeného (právo na súkromie), ako aj zásah do osobnostných práv poškodeného - ľudská dôstojnosť, rodinný a spoločenský život a podobne.

7. Podaním z 12.01.2023 sa vyjadril žalobca k odvolaniu žalovaného. Má za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď zaviazal žalovaného na úhradu trov obhajoby, ktoré na svoju obranu žalobca musel vynaložiť. Ďalej zdôraznil, že žalovaný zaplatil dobrovoľne časť nároku už počas prerokovania žiadosti pred začatím súdneho konania, nie však v takom rozsahu ako to vzhľadom na vzniknutú ujmu žalobca požadoval, preto tvrdí, že žalovaný je si vedomý existencie ujmy a teda aj škody, ktorá žalobcovi dlhoročným vedením trestného konania vznikla.

8. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP, spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a zistil, že odvolania strán sporu sú sčasti opodstatnené.

9. V odvolacom konaní vyplýva z dispozičnej zásady, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolatelia domáhajú prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolatelia nielen vymedzujú to, ohľadne akých výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanovujú medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Žalobca si v tomto konaní vo vzťahu k žalovanému uplatňuje náhradu škody v podobe trov obhajoby vynaložených v priebehu trestného konania, náhrady hotových výdavkov, ušlej mzdy a stratu času, spolu s náhradou nemajetkovej ujmy vzniknutých v súvislosti s jeho predchádzajúcim trestným stíhaním.

11. Je zrejmé, že rozsudkom Okresného súdu Kežmarok zo dňa 30.01.2018 č.k. 6T 104/2004 -644 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.10.2019 č.k. 1To 24/2018-691 bol žalobca oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin násillia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1 Trestného zákona, výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona, ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona a poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona, ktorý mal spáchať tak, že dňa 01.08.2003 vulgárne nadával K. V. st., ktorý stal vo svojom ohradenom dvore, následne na neho namieril legálne držanú zbraň, kalibru 6,35 mm, ktorou sa mu vyhrážal zastrelením a pri odchádzaní od plotu rodinného domu K. V. st. kopol do blatníka odstaveného osobného motorového vozidla značky M. M EČ: K. XXX-M., na ktorom poškodil ľavý blatník, čím spôsobil majiteľovi vozidla K. V. st. škodu v sume 10.129,- Sk, následne K. V. st. vyšiel na ulicu, kde ho mal žalobca napadnúť tak, že ho udrél päšťou po tvári, v dôsledku čoho poškodený spadol na zem, chránil si rukami tvár a hlavu, obžalovaný ho kopol tak, že mu zasial hol ruku, poškodený sa bránil tak, že chytil obžalovaného za nohu, obžalovaný stratil rovnováhu a po páde na zem spadol na poškodeného, obžalovaného sa snažil od poškodeného odtiahnuť K. V. ml., ktorý ho chytil v oblasti hrudníka, pričom sa obžalovanému podarilo vytiahnuť z vrecka vesty pištoľ, z ktorej vystrelil, všetci traja vtedy vstali zo zeme, obžalovaný pritom striedavo pištoľou mieril na K. V. st. a K. V. ml. a vyhrážal sa im zabitím, pretože skutok nebol trestným činom. Poškodený K. V. bol odkázaný s nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 23.10.2019.

12. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie. Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

13. Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona, zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

14. Podľa § 2 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

15. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

16. Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona, ako výnimku z ustanovenia ods. 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku zrušené alebo zmenené.

17. Podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona, štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

18. Podľa § 18 ods. 2 citovaného zákona, zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

19. Podľa § 20 citovaného zákona, pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

20. Podľa § 26 citovaného zákona, o nárokoch podľa tohto zákona rozhodujú súdy. O nárokoch na úhradu (regres), ktoré podľa tohto zákona vznikli proti príslušníkom ozbrojených síl, rozhodujú však orgány príslušné podľa osobitných predpisov.

21. Podľa § 27 citovaného zákona, zodpovednosť podľa tohto zákona sa vzťahuje na náhradu škody spôsobenej rozhodnutiami, ktoré budú vydané po dni nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na náhradu škody spôsobenej po tomto dni nesprávnym úradným postupom.

22. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

23. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa ods. 1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

24. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

25. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. účinného od 01. júla 2004 a rovnako aj podľa predtým platného zákona č. 58/969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, účinného do 30.06.2004. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 23. februára 1990 sp. zn. 1Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28.06.1993 sp. zn. 1Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR, ročník 1994). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti - zákonnosti začatia, resp. vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18.08.2010 sp. zn. 4MCdo 15/2009).

26. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že základ nároku žalobcu na náhradu škody / nemajetkovej ujmy je v zásade daný. Ako už bolo uvádzané, žalobca bol právoplatným rozhodnutím súdu oslobodený spod obžaloby pre skutok zo dňa 01.08.2003. Judikatúra súdov dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu / nemajetkovú ujmu spôsobenú začatím

a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie obvineného spod obžaloby (do pozornosti tiež uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo 27/2011).

27. Citovaný právny predpis zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, v dôsledku čoho sa neposudzuje správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska toho, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu / nemajetkovú ujmu zaviniť. Rozhodujúcim kritériom zákonnosti konania vedeného orgánom verejnej moci je výsledok tohto konania.

28. Pokiaľ ide o požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy, táto sa vo všeobecnosti uhrádza v peniazoch, ak ju nie je možné uspokojiť inak. Nakoľko v prípadoch obetí násilných trestných činov môže dôjsť aj k závažnému zásahu do zdravia, či dokonca do života, je možné považovať za primerané, aby odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkonnej moci nebolo vyššie ako odškodňovanie za trvalé následky na zdraví, či dokonca za život.

29. Vo všeobecnosti platí, že pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy je potrebné prihliadať na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, to, či predtým bol protiprávne stíhaný, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, či v ďalšom spoločenskom uplatnení.

30. Pokiaľ ide o výšku priznanej nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že si uvedomuje balansujúcu judikatúru súdov vo vzťahu k rozsahu nemajetkovej ujmy v súvislosti s trestným konaním dotknutej osoby. Za dôležité však považuje odvolací súd poznamenať, že ani zďaleka nie je možné porovnať ujmu spôsobenú stratou povesti a na druhej strane stratou slobody alebo dokonca stratou života. Preto je potrebné pristupovať k judikatúre súdov aj z pohľadu právneho dôvodu na ochranu osobnosti človeka.

31. V tejto súvislosti odvolací súd príkladmo poukazuje na rozhodovaní činnosť iných súdov v obdobných veciach náhrad nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (v prípadoch oslobodenia žalobcov spod obžaloby);

- rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 12Co 133/2014, náhrada nemajetkovej ujmy odvodzovanej od oslobodenia spod obžaloby, kde žaloba znela na zaplatenie sumy 31.531,85 eur, súd prvej inštancie priznal 5.022,75 eur a odvolací súd rozhodnutie potvrdil;

- rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16Co 63/2016, náhrada nemajetkovej ujmy odvodzovanej od oslobodenia spod obžaloby, kde žaloba znela na 100.000 eur, súd prvej inštancie priznal 4.800 eur a odvolací súd rozhodnutie potvrdil;

- rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 173/2015, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s vedením trestného stíhania väzobne, keď navrhovateľ bol oslobodený spod obžaloby, súd prvej inštancie priznal sumu 1.813,76 eur a vo zvyšku žalobu zamietol;

- rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 191/2017, nezákonné rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, väzobné stíhanie žalobcu v rozsahu 365 dní, požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50.000 eur, z čoho súd prvej inštancie priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.490 eur, odvolací súd rozhodnutie v tejto časti potvrdil a dovolací súd dovolanie odmietol;

- rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 53/2017, požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 500.000 eur za 398 dní odňatia slobody žalobcu, súd prvej inštancie priznal nemajetkovú ujmu 5.000 eur, vo zvyšku žalobu zamietol a odvolací súd rozhodnutie potvrdil;

- rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 181/2017, uznesenie o vznesení obvinenia, kde žaloba znela na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy požadovanej v rozsahu 17.500 eur, z ktorej súd prvej inštancie priznal náhradu nemajetkovej ujmy 1.750 eur, vo zvyšku žalobu zamietol a odvolací súd rozhodnutie potvrdil.

32. Odvolací súd ďalej poukazuje aj na uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 25/2019, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie o povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 27.000 eur. V danom prípade nezákonné trestné stíhanie trvalo 13 rokov, pričom súd priznal žalobcovi po 9.000 eur za dva trestné činy, pre ktoré bolo žalobcovi vznesené obvinenie a sumu 9.000 eur za obmedzenie osobnej slobody

v trvaní od 28.09.1999 do 27.06.2000. Dovolací súd sa však s takto stanovenou výškou nemajetkovej ujmy nestotožnil. Z jeho rozhodnutia vyplýva: „určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym postupom orgánu štátu, nesmie predstavovať ľubovôľu alebo absolútnu voľnú úvahu súdu, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Všeobecný súd je povinný výšku tejto náhrady určiť po náležitom zistení rozhodujúcich skutkových okolností, v nadväznosti na ktoré pri právnom posudzovaní veci prihliadne aj na iné právne predpisy upravujúce odškodnenie (napr. zákon č. 215/2006 Z.z.) a zohľadní aj právne závery, ku ktorým v obdobných prípadoch dospela judikatúra Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva.“

33. Súd prvej inštancie v zásade správne zdôraznil, že pri rozhodovaní o nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu nezákonného trestného stíhania išlo o citeľný neoprávnený zásah do jeho osobnostných práv. Je však ďalej zrejmé, že v čase začatia trestného konania bol žaloba zamestnancom exekútorského úradu a študentom vysokej školy. Išlo v tomto prípade o jeho prvé trestné stíhanie s tým, že následne bolo voči nemu šetrených a vedených ďalších 30 trestných oznámení v priebehu nasledujúcich rokov. Súd prvej inštancie správne akcentoval, že žalobca v tomto smere v konaní netvrdil a nepreukázal, v akom rozsahu boli o jeho tomto konkrétnom trestnom stíhaní informované iné osoby v pôsobnosti jeho bydliska, vyjadroval sa skôr k viditeľným zraneniam, ktoré pri incidente utrpel a množstvu spomínaných iných trestných stíhaní, či oznámení. Správne skonštatoval, že nakoľko v tomto prípade išlo o prvé trestné stíhanie žalobcu, predovšetkým v oblasti jeho rodinného života bola situácia nepríjemná a vzniknuté napätie mohlo vyvolať manželskú krízu, či nespokojnosť osôb žijúcich v spoločnej domácnosti, čo potvrdila vo svojej výpovedi aj manželka žalobcu. Zároveň však správne zdôraznil, že práve intenzita zásahu do osobnostných práv žalobcu determinuje výšku primeranej nemajetkovej ujmy, o ktorej sa rozhoduje v súdnom konaní a v tomto smere zaťažuje dôkazné bremeno žalujúcu stranu. Nebolo sporné, že od vznesenia obvinenia pre trestný čin riešený a posudzovaný v konaní OS Kežmarok sp. zn. 6T 104/2004, bol žalobca trestne stíhaný pre rôzne ďalšie delikty a aj keď bol opakovane oslobodený spod obžaloby, nebolo možné jednoznačne určiť, ktoré z týchto konaní a v akom rozsahu spôsobili práve tvrdený zásah do osobnostných práv žalobcu, na ktoré poukazoval v tomto spore. Okrem výsluchu manželky žalobcu nebol označený iný dôkaz o tom, ako konkrétne trestné stíhanie zasiahlo do osobného života žalobcu a aké závažné následky vznikli v jeho osobnom, rodinnom a spoločenskom živote pokiaľ ide o spomínanú intenzitu týchto zásahov.

34. Žalobca tak ani podľa odvolacieho súdu nepreukázal opodstatnenosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy až v sume 50.000 eur, ktorú v tomto konaní požadoval, keď v zmysle záverov vykonaného dokazovania je potrebné konštatovať, že za zásah do osobnostných práv žalobcu v súvislosti s takto vedeným trestným konaním je primeraná náhrada nemajetkovej ujmy, ktorú žalovaný už priznal a poukázal žalobcovi pred začatím tohto konania vo výške 4.003,84 eur a zároveň sa žalobcovi ospravedlnil. Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd so zreteľom na všetky okolnosti danej právnej veci hodnotí preskúmané rozhodnutie v tejto časti ako vecne správne.

35. Súd prvej inštancie správne postupoval aj pri posudzovaní žalobcom žiadanej náhrady hotových výdavkov, ušlej mzdy a náhrady straty času za účasť pri jednotlivých vyšetrovacích úkonoch spolu v sume 1.276,64 eur. K požadovanej náhrade mzdy žalobca nepredložil dôkazy v podobe napr. opisov mzdových listov, či výplatných pásov za to-ktoré obdobie, kedy sa zúčastnil na procesných úkonoch vykonávaných orgánmi činnými v trestnom konaní, resp. v konaní pred súdom, preto nebolo možné overiť správnosť rozsahu deklarovanej hodinovej mzdy, ktorej výška, ako to správne zdôraznil prvoinštančný súd podľa len všeobecného písomného potvrdenia JUDr. O. N., súdneho exekútora, vykazovala rozdiely v sadzbách, ktoré vysvetlené neboli. Podobne žalobca dostatočným spôsobom nepreukázal ani ďalšie nároky na poštovné, náhradu za stratu času, či hotových výdavkov, keď v tomto smere nepredložil, ani neoznačil žiaden relevantný dôkaz. Je taktiež zrejmé, že žalobca v odvolacom konaní nespochybnil čiastočné krátenie náhrady trov obhajoby vyúčtovaných za zastupovanie v trestnom konaní JUDr. S. G. v rozsahu 88,38 eur (žiadaná náhrada týchto trov obhajoby v sume 1.134,19 eur - súdom prvej inštancie priznaná náhrada 1.045,81 eur).

36. So zreteľom na uvádzané dôvody tak odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie nemajetkovej ujmy a o zaplatenie spomínanej sumy 1.365,02 eur s prísl. potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

37. Pokiaľ ide o náhradu trov obhajoby, nebolo sporné, že žalobca v priebehu trestného konania, v ktorom mal postavenie obvineného a neskôr obžalovaného, bol zastúpený advokátom JUDr. S. G.. Je pritom potrebné vychádzať z toho, že zákon č. 58/1969 Zb. nepodáva definíciu pojmu škody, neupravuje rozsah jej náhrady, ani prípadné spoluzavinenie poškodeného, a preto v súlade s § 20 citovaného zákona treba na právne vzťahy v tomto smere aplikovať príslušné ustanovenia úpravy všeobecnej obsiahnuté v Občianskom zákonníku (§ 442 a § 441). Uhrádza sa pritom skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo, škodou sa rozumie ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného spočívajúca v zmenšení jeho majetku a je objektívne vyjadrená peniazmi a napraviteľná poskytnutím peňažného plnenia.

38. Do nárokov predpokladaných v ust. § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. možno nepochybne pojať aj náklady vynaložené obvineným na trovy obhajoby a to bez zreteľa na to, či mu bol obhajca ustanovený alebo si ho zvolil sám. Súdna prax prijala tieto závery vychádzajúc zo zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb. a dospela k nim za pomoci systematického a logického výkladu ust. § 4 ods. 1 citovaného zákona (do pozornosti rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo 53/93). Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením spočívajúci v nákladoch vynaložených poškodeným na trovy obhajoby, nie je teda priamo upravený v zákone č. 58/1969 Zb., ide ale o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu, kedy treba samostatne posudzovať aj otázku rozsahu jej náhrady.

39. Ďalej platí, že z hľadiska rozsahu náhrady škody treba primerane použiť aj všeobecné zásady charakteristické pre právnu úpravu týkajúcu sa trov konania. Ide predovšetkým o zásadu, podľa ktorej každý účastník platí trovy konania, ktoré vznikajú jemu osobne a trovy svojho zástupcu. V súvislosti s náhradou trov konania ide o zásadu, že sa priznáva len náhrada trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Z uvedeného pravidla vyplýva, že sa uhrádzajú len účelne, či dôvodne vynaložené náklady v konaní a teda nie všetky náklady, ktoré účastník v konaní vynaložil. V súvislosti s odmenou za zastupovanie advokátom platí, že aj v prípade, ak sa klient s advokátom dohodne na zmluvnej odmene, pri určení nákladov konania, ktorých náhrada sa priznáva proti inej fyzickej, či právnickej osobe, sa výška odmeny advokáta určí podľa ustanovení vyhlášky o tarifnej odmene.

40. V súlade s uvedenými zásadami niet dôvodu, aby štát uhradil poškodenému v tomto špecifickom prípade náhrady škody všetky náklady, ktoré vynaložil v trestnom konaní na svoju obhajobu. Bolo by popretím základných predpokladov pre náhradu škody, aby štát hradil aj náklady spojené so zastúpením, ktoré boli poškodeným vynaložené bezúčelne, treba preto uplatniť obmedzenie v tom zmysle, že pre účely náhrady škody sa musí jednať o náklady na obhajobu vynaložené účelne. Túto požiadavku treba považovať za legitímnu, lebo niet dôvodu preto, aby ktokoľvek hradil náklady na odstránenie vadného stavu (v tomto prípade zrušenie nezákonného rozhodnutia), ktoré neboli vynaložené dôvodne. Tarifná odmena advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní sa stanovuje podľa toho, či ide o obhajobu v trestnom konaní alebo o zastupovanie v konaní o priestupkoch a podľa počtu úkonov právnej pomoci (služby) odstupňovaných podľa hornej hranice trestnej sadzby. Ide o kritéria, ktoré sú jasne určené, ktoré sú merateľné a predvídateľné. Určenie rozsahu náhrady škody podľa uvedených kritérií nepochybne prispieva aj k právnej istote účastníkov tohto právneho vzťahu. Pre účely náhrady škody treba preto za účelne vynaložené náklady poškodeným na zaplatenie odmeny advokátovi na obhajobu považovať náklady v rozsahu tarifnej odmeny (do pozornosti uznesenie NS SR z 28.04.2016 sp. zn. 6Cdo 402/2015).

41. V kontexte uvedeného, pokiaľ ide o náhradu trov obhajoby žalobcu JUDr. S. G., advokátom, je odvolacia argumentácia žalovaného opodstatnená. Náhradu škody spočívajúcu v trovách obhajoby menovaným advokátom možno priznať po tom, čo výška týchto trov bude prvoinštančným súdom vypočítaná v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z.z. v znení platnom v čase poskytovania právnej pomoci a pri určovaní výpočtového základu musí byť zohľadnené znenie § 1 ods. 4 citovanej vyhlášky (vychádzajúc z prechodných ustanovení tohto právneho predpisu).

42. Tento záver platí aj pre výpočet náhrady škody, ktorú tvoria trovy obhajoby žalobcu v trestnom konaní v dobe, keď ho zastupoval JUDr. S. Q., advokát. Neobstojí záver prvoinštančného súdu v zmysle tom, že pokiaľ žalobca nepredložil doklad o úhrade týchto trov (keďže ním žalobca nedisponuje), nárok preukázaný nebol a nemožno ho priznať. Odvolací súd sa odkláňa od názoru súdu prvej inštancie o tom, že škoda spočívajúca v zmenšení majetku nevzniká už samotnou pohľadávkou, ale až úhradou dlhu. Podľa odvolacieho súdu už vznikom pohľadávky proti dlžníkovi sa mení majetková sféra dlžníka

pohľadávky v časti jeho pasív, a preto za škodu treba považovať čiastku, ktorá korešponduje pohľadávkou, hoci ešte neuhradená. Inak by sa v početných súkromnoprávných vzťahoch stratil význam pasív. Samotná úhrada pohľadávky má relevanciu napr. čo do nárokov z omeškania a podobne (do pozornosti rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 143/2017). Odvolacia námietka žalobcu, čo do zamietnutia tohto nároku je preto dôvodná.

43. Poukazujúc na všetky uvádzané okolnosti odvolací súd konštatuje, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti nárokov na náhradu škody spočívajúcej vo vynaložených nákladoch trov obhajoby v trestnom konaní, bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, je nepreskúmateľné pre nevyrovnanie sa s podstatnými námietkami uplatňovanými stranami v tomto konaní, vrátane odkazu na príslušnú judikatúru, preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP odvolací súd rozsudok v prevyšujúcej časti zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec tomuto súdu na ďalšie konanie, tak ako to určuje § 391 ods. 1 CSP. V ďalšom konaní súd prvej inštancie opätovne rozhodne o požadovanej náhrade škody a vyporiada sa v tejto súvislosti s jej konkrétnym rozsahom v závislosti od vyjadrených právnych záverov v zmysle tom, že súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase vykonania týchto úkonov. Ako už bolo spomínané, uvedené platí aj pre nárok žalobcu na náhradu škody v podobe trov obhajoby vzniknutých pri zastupovaní jeho osoby v priebehu trestného konania JUDr. S. Q.. Súd prvej inštancie vo veci rozhodne tak, aby štruktúra odôvodnenia rozhodnutia zodpovedala kritériám vyplývajúcim z § 220 ods. 2 CSP. Je potrebné zdôrazniť, že vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane konania odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

44. V ďalšom konaní o veci sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).